

nonnulla, aut omnia fines omnibus esse videntur. Animi autem bona, alia habitus & potentia sunt, alia operationes, & motus. Quibus ita positis, & de virtute, fateamur præstantissimam dispositionem esse, aut habitum, aut potentiam singulorum, quorum usus aliquis, opusve existerit. Id inductione manifestum fiat. Quemadmodum enim vestis & opus aliquod, & vsus assignamus, præstantissimumque eius habitum virtutem dicimus: sic & de animo sentientium. Est enim aliquod eius opus, præstantiorisque habitus præstantius opus, & vt sese habitus ad inuicem, ita actiones ab ipsis profectæ habent, ac opus vniuscuiusque finis. Vnde manifestum est, opus habitu præstare: finis enim, quæ finis, vtique excellentissimum est, quando & supra concessum, finem, & vltimum, & optimum esse, vt pote cuius gratia cuncta fiant. Patet igitur, opus habitum, dispositionemque excellere. Verum opus bifariam dicitur. In aliis enim ab vsu diuersum est, vt ædificatoris, domus, non ædificatio: medicinæ sanitas, non sanatio, neque medicatio. In aliis verò vsus, opusque non distant: vt vsus visio, mathematicæque scientiæ speculatio. Quocirca necessum, vt quorum opus in vsu consistat, vsu habitu præstare. His ita determinatis, dicimus opus negotij, etiam virtus opus esse, verum non eodem pacto, vt futuriæ, futioisque calcæus. Et siquidem futuriæ, bonique futuriæ virtus est aliqua, opus erit ipsius bonus accommodatusque calcæus: eodem modo & in reliquis. Nam & animæ opus est, vitam rebus inferre, eius verò vsus vigilia: quandoquidem somnus, desidia quædam est, & quies. Quapropter cum opus vnum, atque idem sit necessario, animæ, virtutisque opus fuerit, vita composita, & honesta: id verò bonum augustius, quod felicitatem supra vocauimus: erat enim ea præstantissima nobis. Porro fines in animo constituti, bona excellentissima sunt. Ipse verò habitus, & actus, quia est melior dispositione operatio, erit & optimi habitus optima etiam operatio. Virtus autem, optimus habitus est, quocirca operatio à virtute, siue anima profectæ, præstantissimum bonum est. Cumque felicitatem præstantissimum illud esse constet, erit ea animæ excellentis operatio. Hæc igitur perfectum quippiam est, vita verò & perfectæ,

A πάντα τέλη εἶδ' ὁμοῦ πάσι· τῷ δ' ἐν ψυχῇ καὶ τῷ ἐν αἰσθητικῇ, καὶ τῷ ἐν δυνάμει εἶσι, τὰ δ' ἐν ἐνέργειᾳ καὶ κινήσει. ταῦτα δὲ οὕτως ἴστανται καὶ ἀρετῆς ὅτι ὅταν ἴη βελτίστη διαθεσις, ἡ ἕξις ἢ δυνάμις ἐκείνου ὅσον ὅστις ἁρμόσῃ ἢ ἔργον. δῆλον δ' ἐκ τῆς ἐπιπαγωγῆς, ὅτι παύτων γὰρ οὕτω τίθεται· ὅτι ἕξις ἀρετῆς ὅτι καὶ ἔργον τι καὶ κινήσις, καὶ ἡ βελτίστη ἕξις τῆ ἕξις ἀρετῆς ὅτι. ὁμοίως δὲ καὶ τῷ πλοίου καὶ οἰκίας καὶ τῷ δῆμων ὡς καὶ ψυχῆς. ἐστὶ γὰρ τι ἔργον αὐτῆς καὶ τῆς βελτίου· δὲ ἕξις ἕως βέλτερον τὸ ἔργον καὶ ὅς ἐχρῆσθαι αἰ ἕξις πρὸς δὴ μῆλας, οὕτω καὶ τὰ ἔργα τὰ ἄλλα τούτων πρὸς δὴ μῆλα ἐχρῆτο, καὶ τέλος ἐκείνου τὸ ἔργον φανερὸν τοίνυν ἐκ τούτων ὅτι βέλτερον τὸ ἔργον τῆς ἕξις. τὸ γὰρ τέλος, ἄριστον ὡς τέλος· ὑπερέκειται γὰρ τέλος τὸ βέλτερον καὶ τὸ ἔργον, οὐ γὰρ ἐπέκειται πάντα. ὅτι αὐτὸ τὸ ἔργον βέλτερον τῆς ἕξις καὶ τῆς διαθεσεως, δῆλον. δὴ γὰρ τὸ ἔργον λέγεται δὴ ὅτι, τῷ αὐτῷ γὰρ ὅτι· ἐπεὶ τὸ τὸ ἔργον παρὰ τὸ καὶ κινήσιν· ὅτι ἀποδομικῆς οἰκίας, ἀλλ' ἐκ οἰκοδομικῆς καὶ κατασκευῆς ὑγίαια, ἀλλ' οὐχ ὑγίαια, οὐδ' ἰατρικῆς. τῷ δ' ἢ κινήσις ἔργον· ὅτι ὁ ψῆφος ὄρασις, καὶ μαθηματικῆς ἐπισημῆς διαθεσίαι. ὡς· ἀνέγκη ὡν ἔργον ἢ κινήσις, τίτω κινήσιν βέλτερον εἶδ' τῆς ἕξις. τοῦτων δ' αὐτὸν τὸν ἕπον ὁμοειδίον, λέγωμεν ὅτι τὸ ἔργον τῷ ὁμοειδίον καὶ τῆς ἀρετῆς, ἀλλ' οὐχ ὡσαύτως· ὅτι σπουδῆς καὶ σπουδῆς ἐπισημῆς καὶ σπουδῆς ἐπισημῆς, τὸ ἔργον ὅτι σπουδῆς ἐπισημῆς, τὸν αὐτὸν δὲ ἕπον καὶ ὅτι τῷ δῆμων, ὅτι ἐστὶ ψυχῆς ἔργον τὸ ζῆν ποιεῖν, τῷ δὲ κινήσις καὶ κινήσις ὁμοειδίον γὰρ ὅτι ἀρετῆς καὶ ἡσυχίας. ὡς· ἐπισημῆς τὸ ἔργον ἀνέγκη ἐν καὶ ταύτῃ εἶδ' τῆς ψυχῆς, καὶ τῆς ἀρετῆς ἔργον αὐτῆς ζῆν σπουδῆς τῷ ἄρ' ὅτι τὸ πλεον ἄραδων, ὅσοι μὴ ἢ ὁμοειδίον. δῆλον δὲ ἐκ τῷ ὁμοειδίον. μὴ αὐτῷ γὰρ ἡ ὁμοειδίον τὸ ἄριστον· τὰ δὲ τίλη ἐν ψυχῇ, καὶ τὰ ἄριστα τῷ ἄραδων αὐτῆ δὲ ἡ ἕξις ἐν ἐνέργειᾳ, ἐπεὶ βέλτερον ἢ ἐνέργειᾳ τῆς διαθεσεως, καὶ τῆς βελτίστης ἕξις ἢ βελτίστη ἐνέργειᾳ ἢ δ' ἀρετῆ βελτίστη

ἕξις. καὶ ἢ ἐκ τῆς ἀρετῆς ἐνέργειᾳ ἢ τῆς ψυχῆς, ἄριστον εἶδ'. μὴ δ' ἢ ἢ ὁμοειδίον τὸ ἄριστον. ἐστὶν ἄρα ἢ ὁμοειδίον ψυχῆς ἀραδῆς ἐνέργειᾳ, ἐπεὶ μὴ ἢ ὁμοειδίον τίλειον, πρὶν ἢ ζῆν καὶ τίλειον καὶ αὐτῆ